

ILLYÉS GERGELY

A 2024-ES ROMÁNIAI EURÓPAI PARLAMENTI ÉS HELYHATÓSÁGI VÁLASZTÁSOK EREDMÉNYEI

Romániában 2024. június 9-én rendezték meg a helyhatósági választásokat, amelyeken a települések polgármestereinek és a megyei közgyűlések elnökének személyéről, valamint a megyei és települési tanácsok (közgyűlések) összetételéről voksolhattak a szavazópolgárok. A polgármestereket egyfordulós rendszerben választották meg, azaz a legtöbb szavazatot szerző jelölt kapta a mandátumot még akkor is, ha eredménye jócskán elmaradt az 50%-tól. A megyei tanácsok elnökeit is közvetlenül a polgárok választották meg, szintén egyfordulós rendszerben, azaz a legtöbb szavazatot szerző jelölt győzött. A helyi és megyei tanácsok összetételét listás rendszerben választották meg, 5%-os bekerülési küszöb mellett. A pártok által állított zárt jelöltlisták mellett természetesen független jelöltek is indulhattak, számukra a küszöb az egy mandátumhoz szükséges szavazatszám elérése volt. Ugyanakkor európai parlamenti választásokat is rendeztek, itt tisztán arányos, listás rendszer van, a pártok számára a bekerülési küszöb 5% volt, független jelöltek itt is az egy mandátumhoz szükséges szavazatszámot kellett elérjék.

Politikai kontextus

A 2024-es választási „szuperév” elején csak az volt biztos, hogy az európai parlamenti választások dátuma június 9-e lesz, a helyhatósági, a parlamenti és az elnökválasztás pontos időpontját azonban még nem lehetett tudni. A kormánypártok több forgatókönyvet is figyelembe vettek, nyilván az alkotmány előírásai is kötötték valamennyire ezeket a terveket, de végül minden jogi akadályra találtak áthidaló megoldást. Bár a helyi választottak mandátuma az alaptörvény értelmében négy év, és legutóbb 2020 őszén voltak helyhatósági választások, mégis megtalálták a módját, hogy már júniusban, az EP-választásokkal egy napon szervezzék meg a 2024-es helyhatósági választásokat. A mandátumot nyert választottak így csak ősszel, a négyéves mandátumok lejártával foglalhatják el hivatalukat. A választások összevonásának okait a kormánypártok és leginkább a két pártelnök személyes

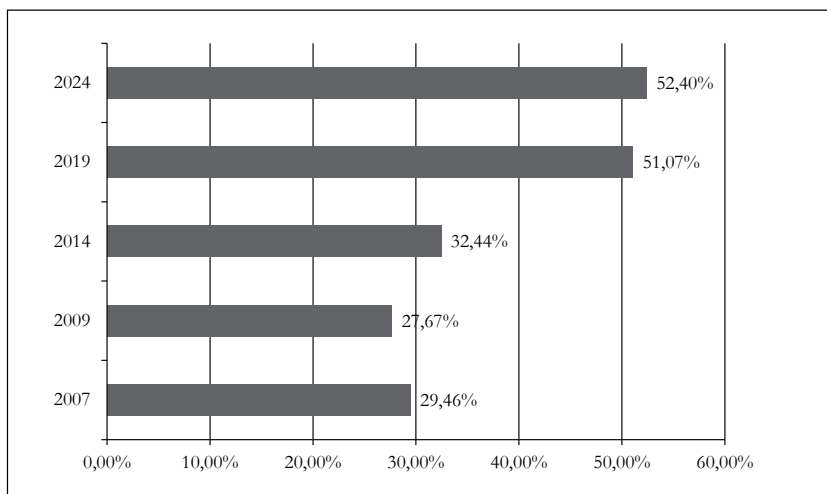
érdekeiben kell keresnünk. Az év eleji közvélemény-kutatásokban az látszott ugyanis, hogy a Nemzeti Liberális Párt (PNL) rendkívül rosszul áll, nemhogy a 20%-ot nem érnék el az EP-választásokon, hanem még az is előfordulhat, hogy a növekvő népszerűségű Románok Egyesüléséért Szövetség (AUR) is több voksot szerezne, mint ők. Egy ilyen forgatókönyv lehetővé tette volna, hogy a pártban az év hátralevő részére készülve tisztújítást hirdessenek, Nicolae Ciucă pártelnök széke veszélybe került volna, és egy teljesen más irányítással vágott volna bele a párt az őszi választási megmérettetésekbe. Ez azért lett volna rossz a Szociáldemokrata Párt (PSD) és Marcel Ciolacu pártelnök számára is, mert egy új liberális párti vezetéssel talán nem lennének olyan zökkenőmentesek a kapcsolatok, nem fogadnák el az alárendelt szerepet a koalícióban, és az elnökválasztás szempontjából egy új PNL-elnök átvehetné a kezdeményezést, veszélyeztethetné a szociáldemokrata jelölt győzelmét.

A PNL számára tehát azért volt fontos a helyhatósági választások összevonása az európai parlamenti választással, mert jelentős számú polgármester és megyei tanácselnök került ki a soraikból, és ők sokkal inkább mozgósítanak a szavazásra, ha a saját pozíciójukról is szó van. A PNL és a PSD is úgy számolt, hogy sokkal jobb eredményt érnek el az EP-választáson is, ha ugyanakkor döntenek a polgármesterekről és a megyei elnökökről, képviselő-testületi tagokról, mivel az AUR így hátrányba kerül.

Nem bízták azonban a véletlenre, még azt a korábban elképzelhetetlen döntést is meghozták a koalíciós pártok, hogy az EP-választásokon közös listán indulnak. A két, eltérő európai pártcsaládba tartozó kormánypárt tehát közösen, PSD–PNL néven állított listát, amelyen helyet kaptak mindkét párt képviselőjelöltjei. A kampány elején megpróbálták ugyanezt Bukarestben is egy közös, független polgármesterjelölt támogatása révén, de ez a kísérlet hamar kudarcot vallott, és az országos visszajelzések is azt mutatták, hogy a közös indulás a helyhatóságokban kivitelezhetetlen, a választók egyszerűen nem vevők rá.

A kampány tehát ilyen körülmények között zajlott, a két nagy párt közös listája egyáltalán nem kapott rivaldafényt, igyekeztek ezt a tényt elrejteni a választóközönségük előtt, inkább a helyi témákat hangsúlyozták, ezek irányították a kampányt, európai kérdésekről egyáltalán nem esett szó. A kivétel a Romániai Magyar Demokratikus Szövetség (RMDSZ) magyar nyelvű kampánya volt, de ez az országos nyilvánosságba nem jutott el. Mivel a települések és a megyék többségében a két kormánypárt jelöltjei voltak egymás legfőbb kihívói, ezért az országos kérdéseket próbálták a háttérbe tolni, hogy ne veszélyeztessék a kormányzati stabilitást, így a helyi ügyek mentén vitáztak egymással a jelöltek. Ez a kezdetben kockázatos stratégia végül működött, néhány keményebb beszólástól eltekintve a két párt együttműködött országos szinten.

Az európai parlamenti választások eredményei

1. ábra: Országos részvételi arány a romániai EP-választásokon

A részvételi arány a várakozásoknak megfelelően magas volt, hasonlóan a 2019-es választásához. Akkor egy népszavazással kötötték össze az EP-választást, 2024-ben pedig a helyhatósági választásokkal. Mindkét alkalommal kijelenthető, hogy a választópolgárok nem az európai témák fontossága, a pártok ezzel kapcsolatos kommunikációja miatt járultak ilyen magas számban az urnákhoz, hanem egyrészt a helyhatósági választások jelentette tét miatt, másrészt világos az is, hogy a pártok mobilizációs képessége igencsak fejlett, jól tudják mozgósítani a saját szavazóikat.

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány (%)	Mandátum
PSD–PNL	4 341 686	48,55	19
AUR	1 334 905	14,93	5
ADU	778 901	8,71	3
RMDSZ	579 180	6,48	2
SOS Romania	450 040	5,03	2
REPER	334 703	3,74	0
Nicu Ștefănuță	275 796	3,08	1
Érvénytelen	488 261	5,1	

1. táblázat: Pártok szavazatai az európai parlamenti választásokon, 2024-ben

Látható, hogy a kormánypártok közös listája magasan megnyerte ezt a választást, és azt a célt is elérték, hogy lehetetlen megmondani, az eredmény mennyire köszönhető egyik vagy másik pártnak, a PNL és jelenlegi vezetése tehát megmenekült a felelősségre vonás alól. Hasonlóképpen, a PSD-ben is elhalkulhatnak a Marcel Ciolacu pártelnökségét kritikusan szemlélők, egy ilyen eredmény mindenképpen megerősítést jelent számára. Ugyanakkor a helyhatósági választások eredményével összehasonlítva az látszik, hogy a két párt közös listája közel 16%-kal szerzett kevesebbet, mint a pártok különálló listái a megyei tanácsosi listák esetében. A szavazatok száma alapján ez 736 ezer vokssal kevesebbet jelent, ami megkérdőjelezi a közös listaállítást racionalitását elsősorban a PSD szempontjából.

A második helyen az AUR végzett a vokssok kevesebb mint 15%-ával, ami az év eleji várakozásokhoz képest szerényebb eredmény. Fontos azonban, hogy ha ezekhez a szélsőjobb oldali szavazatokhoz hozzáadjuk az AUR-ból kivált Diana Șoșoacă által alapított SOS Romania eredményét, akkor már a vokssok 20%-áról, 1,8 millió szélsőjobb oldali, rendszerkritikus szavazatról beszélhetünk.

Kudarcot vallott a Mentsétek meg Romániát Szövetség (USR), a Népi Mozgalom Párt (PMP) és a Jobboldal Ereje (FD) szövetsége, az Egyesült Jobboldal Szövetsége (ADU), akik eredetileg a PNL-től szerettek volna számottevő szavazót elhódítani. Az ADU csak 8,71%-ot kapott, ami messze elmarad az USR korábbi eredményeitől is, ez pedig a pártelnök, Căătălin Drulă lemondását és tisztújítást jelentett. Időközben már meg is van az új pártelnök, Elena Lasconi, aki egyben az alakulat elnökjelöltje is.

Az RMDSZ eredményeiről a későbbiekben külön beszélünk, azt azonban fontos leszögezni, hogy a magas részvétel ellenére át tudta lépni a küszöböt, sőt a mobilizációs versenyben rá is vert a román pártokra, 20 éve nem szerzett annyi szavazatot országos választáson, mint most.

Az EP-be bejutott még függetlenként Nicu Ștefănuță is, akit korábban kizártak az USR-ből, nyilván az ADU rossz eredményeiben benne van az általa szerzett 3,08% is.

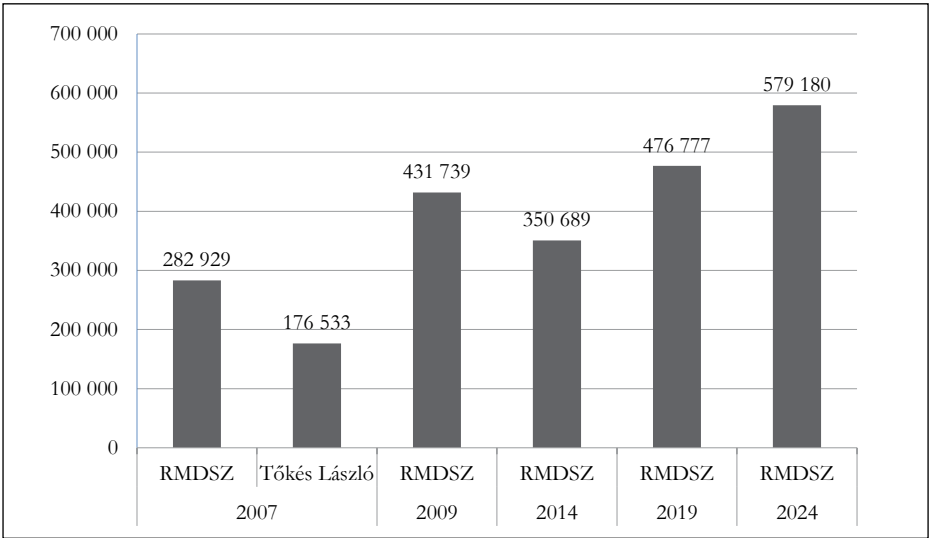
Az RMDSZ eredményei

Az EP-választásokon egyetlen magyar lista, az RMDSZ listája indult, amelynek negyedik helyén ott volt az Erdélyi Magyar Szövetség (EMSZ) jelöltje, Szilágyi Zsolt, az ötödik helyén pedig a Magyar Polgári Erő (MPE) jelöltje, Zazula Béla. Tehát ez a magyar szervezetek közös listájának volt tekinthető annak ellenére, hogy a kampányban a – helyhatósági választások jelentette versenyhelyzet miatt – voltak ellentétek a szervezetek között, és az is felvetődött, hogy a kisebb pártok vajon milyen mértékben járultak hozzá az eredményhez.

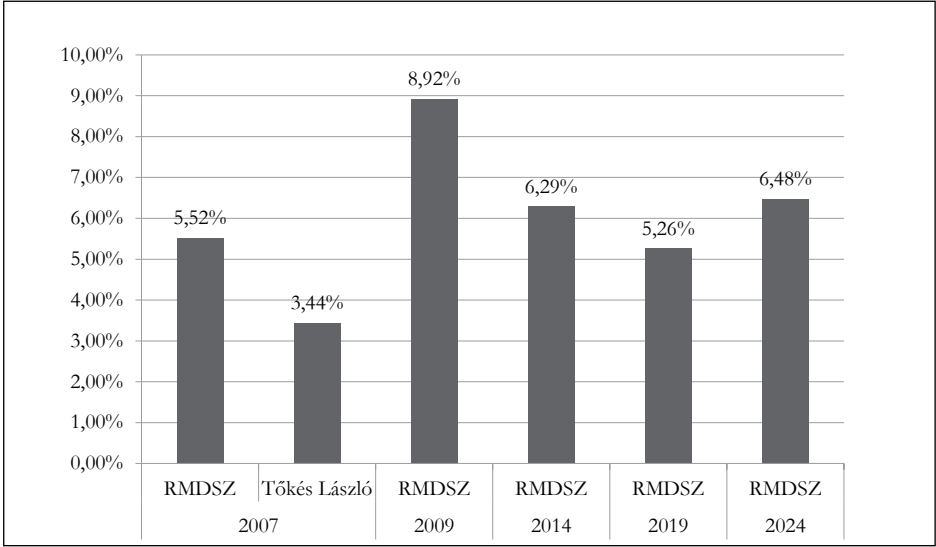
A választás éve	Országos részvételi arány (%)	A magyar pártokra vonatkozó adatok			
		Pártok	Szavazatok száma	Szavazatok aránya	Mandátumok száma
2007	29,46%	RMDSZ	282 929	5,52%	2
		Tőkés László	176 533	3,44%	1
2009	27,67%	RMDSZ	431 739	8,92%	3
2014	32,44%	RMDSZ	350 689	6,29%	2
2019	51,07%	RMDSZ	476 777	5,26%	2
2024	52,40%	RMDSZ	579 180	6,48%	2

2. táblázat: A magyar pártokra vonatkozó választási eredmények

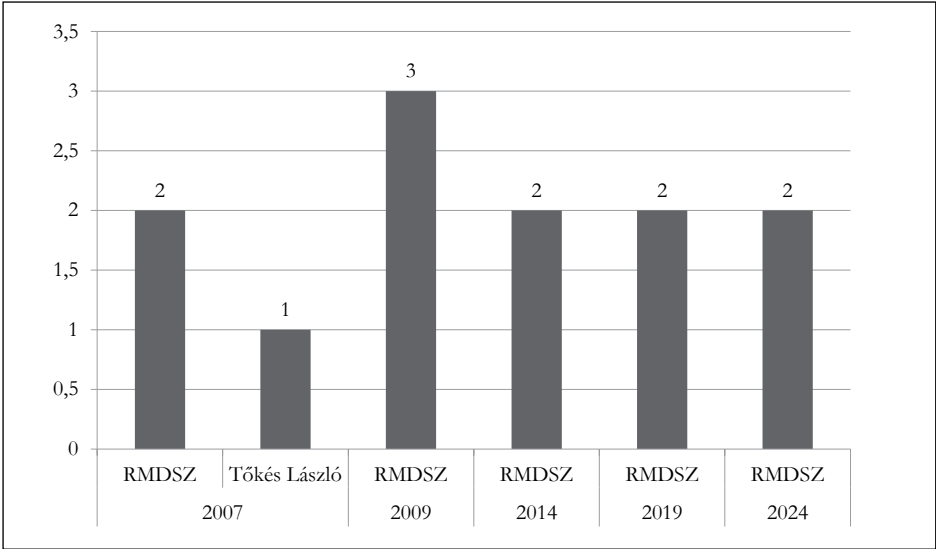
A 2. táblázat adataiból is látszik, hogy az RMDSZ 2024-ben bő 100 ezerrel több szavazatot szerzett, mint 2019-ben, ami 6,48%-os eredménynek felel meg. Ez nagyobb, mint a magyarság aránya Romániában, ez is azt mutatja tehát, hogy a magyarokat jobban sikerült mozgósítania az RMDSZ-nek, mint a román pártoknak a saját szavazóit.

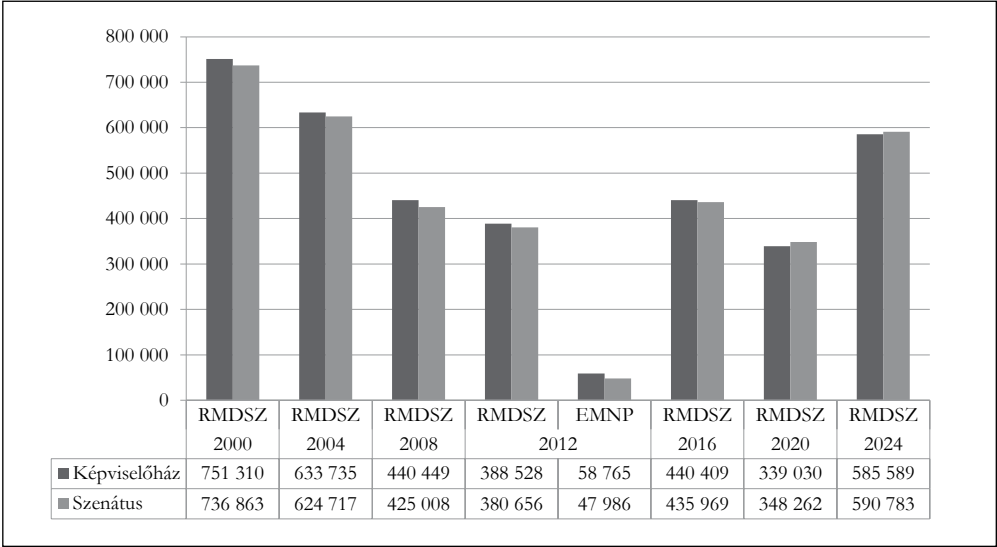
2. ábra: A magyar pártokra adott szavazatok száma a romániai EP-választásokon

3. ábra: A magyar pártokra adott szavazatok aránya a romániai EP-választásokon

4. ábra: A magyar pártok által megszerzett mandátumok száma a romániai EP-választásokon

5. ábra: A magyar pártokra leadott szavazatok száma a romániai országos választásokon az elmúlt 24 évben

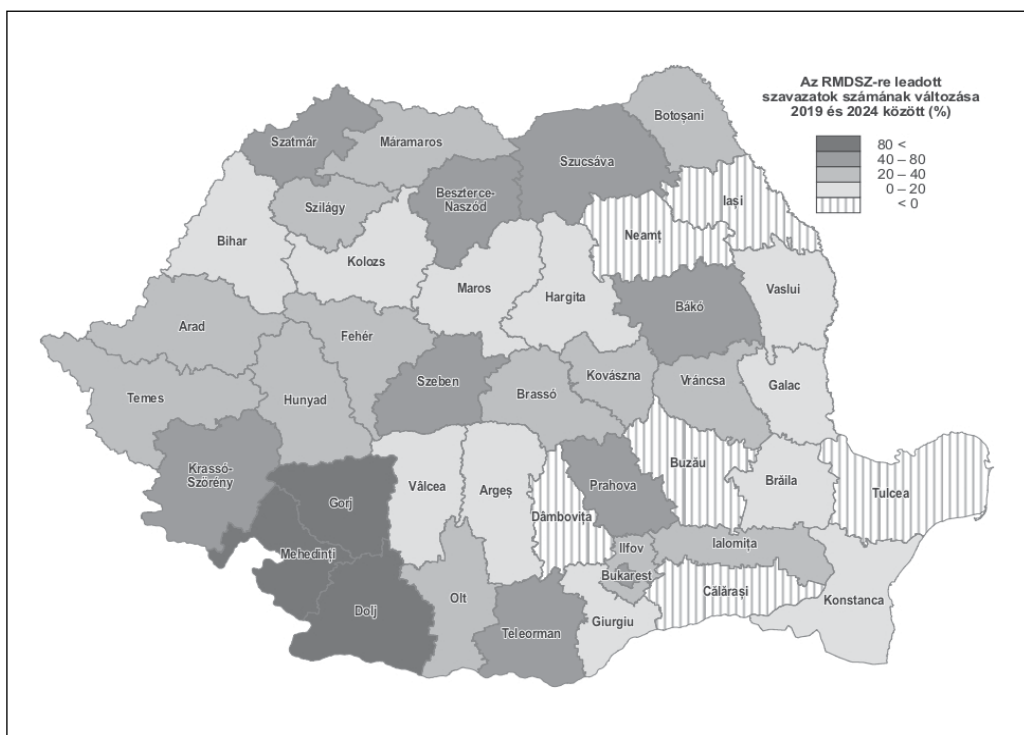
A 2024-es EP-választásokon sikerült lekövetnie a magyarok részvételének a magas országos részvételi arányt, az 579 ezer szavazat jelentősen több, mint az öt évvel ezelőtti EP-választáson, és 2004 óta a legnagyobb számú voks, amit az RMDSZ kapott. Ez óriási sikert jelent, az elmúlt húsz évben ugyanis a magyarság lélekszáma is csökkent Romániában.

Megye	Szavazatok száma, 2019	Szavazatok száma, 2024	Változás, szavazat és %
Arad	10 287	12 965	2 678, +26,03
Argeş	1 537	1 821	284, +18,47
Bákó	2 988	4 540	1 552, +51,94
Bihar	50 046	59 579	9 533, +19,04
Beszterce-Naszód	4 956	7 058	2 102, +42,41
Botoşani	934	1 179	245, +26,23
Brăila	723	843	120, +16,59

Megye	Szavazatok száma, 2019	Szavazatok száma, 2024	Változás, szavazat és %
Brassó	12 736	15 983	3 247, +25,49
Bukarest	3 417	4 965	1 548, +45,3
Buzău	1 158	1 135	-24,98
Călărași	686	653	-37,81
Krassó-Szörény	959	1 650	691, +72
Kolozs	36 502	43 334	6 832, +18,71
Konstanca	1 933	2 018	85, +4,39
Kovácszna	51 818	64 313	12 495, +24,11
Dâmbovița	1 462	1 286	-188,03
Dolj	1 477	3 575	2 098, +142
Fehér	4 948	6 866	1 918, +38,76
Galac	1 376	1 381	5, +0,36
Giurgiu	746	859	113, +15,14
Gorj	938	1 738	800, +85,28
Hargita	103 365	111 941	8 576, +8,29
Hunyad	5 259	6 861	1602, +30,46
Ialomița	713	907	194, +27,2
Iași	2 033	1 906	-133,24
Ilfov	1 056	1 393	337, +31,91

Megye	Szavazatok száma, 2019	Szavazatok száma, 2024	Változás, szavazat és %
Máramaros	9 396	13 093	3 697, +39,34
Mehedinți	554	998	444, +80,14
Maros	75 544	88 754	13 210, +17,48
Neamț	1 681	1 621	-63,56
Olt	877	1 127	250, +28,5
Prahova	2 188	3 272	1 084, +49,54
Szilágy	20 202	24 584	4 382, +21,69
Szatmár	41 933	60 265	18 332, +43,71
Szeben	2 853	4 484	1 631, +57,16
Suceava	1 485	2 089	604, +40,67
Teleorman	671	1 100	429, +63,93
Temes	7 806	10 601	2 795, +35,8
Tulcea	733	619	-129,55
Vâlcea	1 038	1 184	146, +14,06
Vaslui	1 304	1 466	162, +12,42
Vrancea	744	988	244, +32,79
Külföld	4 266	2 186	-2 080, -48,75
Összesen	473 062	576 994	103 932, +21,97

3. táblázat: RMDSZ-szavazatok az egyes megyékben a 2019-es és a 2024-es EP-választásokon

1. térkép: EP-választásokon az RMDSZ-re leadott szavazatok változása, 2019–2024

Az EP-választáson 532 ezren szavaztak az RMDSZ-re a 16 erdélyi megyében, ezzel – 2019-cel ellentétben – akkor is meglett volna az 5%-os küszöb, ha a Kárpátokon kívülről nem érkezik több szavazat. A Kárpátokon túlról közel 45 ezer szavazat érkezett, azaz mintegy 10 ezerrel több, mint 2019-ben. Külföldről azonban megfeleződött a szavazatok száma, kétezerrel érkezett kevesebb az RMDSZ listájára, mint 2019-ben.

Megyei bontásban vizsgálva látszik, hogy Erdélyben a szóránymegyéekben is kiugróan megnövekedett az RMDSZ szavazatainak száma, Szeben (57%), Szatmár (44%), Beszterce (42%), Máramaros (39%) és Fehér (39%) büszkélkedhet arányaiban a legnagyobb növekedéssel. A szavazatok számában nyilván más a helyzet, érdekesség, hogy nem egy székelyföldi megye hozta a legnagyobb növekedést, hanem Szatmár, ahol 18 ezerrel többen szavaztak az RMDSZ-re, mint öt éve. Mivel itt Kereskényi Gábor és Pataki Csaba számottevő román voksot is kapott, feltételezhető, hogy az EP-listára is szavazhattak olyan románok, akik eddig nem szavaztak az RMDSZ-re. Maros és Kovászna megyében nagyjából azonos számban, 12-13 ezerrel nőtt a szavazatok száma, Hargita megye ettől némiképp elmarad, ott csak 8500-al voksoltak többen az RMDSZ-re, mint 2019-ben. Ennél több, 9500 új szavazat jelent meg Bihar megyében.

Az RMDSZ jó eredményének több oka is van, az egyik ezek közül, hogy a magas részvétel valóban azzal fenyegetett, hogy az RMDSZ nehezen érheti el az 5%-os küszöböt, valamint a szélsőséges AUR jelentette veszély is „átment” a magyar választók fejébe. Ez a két tényező azt sugallta, hogy most el kell menni szavazni, másképp konkrét következménye lesz a távolmaradásnak: megerősödik az AUR, és az RMDSZ esetleges kudarcával azt hihetik, hogy bármit megtehetnek a magyarokkal.

A másik tényező az RMDSZ kampánytechnikájának és mozgósítási képességének eredményessége. Ebben persze sokat segített, hogy az EP-választásokat egyszerre tartották a helyhatósági választással, így a magyar polgármesterek, megyei tanácselnökök közvetlenül is érdekelték voltak a sikerben, hiszen a saját pozíciójukért is harcoltak. Az RMDSZ ugyanakkor mára sikerrel alkalmazza a választásra buzdítás teljesen legális, a szavazók elérhetőségének ismeretén alapuló eszközeit: a szavazás napján telefonon, közösségi médiában zajlott a mozgósítás, de kisebb településeken fizikai mozgósítás is történt. Mivel a magyar közösség számára egyetlen lista volt, ezért a kampánycsend megsértése nélkül lehetett a részvételre buzdítani, hiszen csak az egyes pártok támogatására való felhívás számít kampánycsend-sértésnek, a részvételre való buzdítás nem.

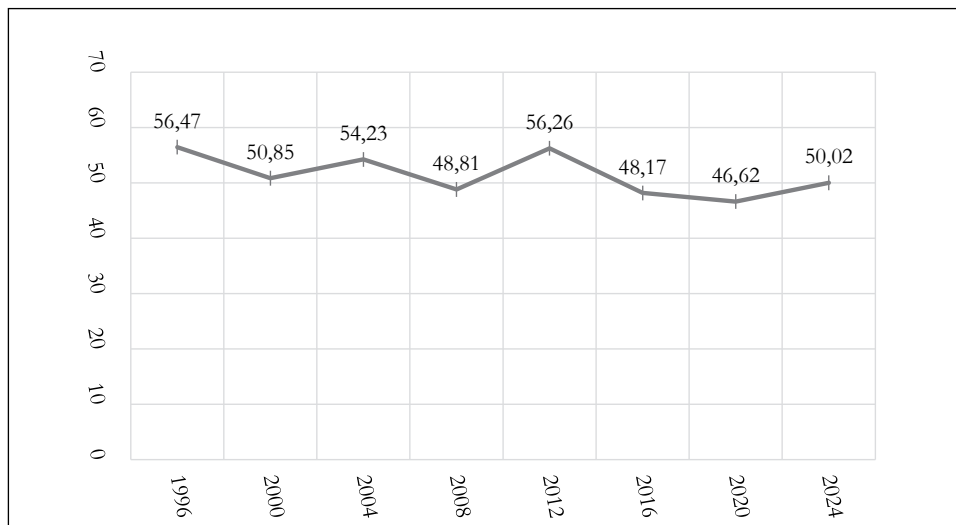
A harmadik tényező a kampány üzeneteinek jó kiválasztása. Ez volt az első olyan EP-kampány, amelynek során kevésbé kapott hangsúlyt az, hogy Európai Unió segíteni fog a kisebbségi kérdések megoldásában. Bár a jelöltek néha ezt is felvetették, de inkább azzal a felütéssel, hogy az EU ebben nem volt eddig partner, ezért változtatni kell ezen a hozzáálláson. Az egyéb európai témák zömét is inkább kritikai éllel említették, azaz az RMDSZ arról beszélt, hogy mit kellene az EU-nak másképp csinálnia, nem pedig arról, hogyan kellene alkalmazkodnia az erdélyi magyar közösségnek az EU elvárásaihoz. Ez azért fontos, mert a felmérések azt mutatják, hogy az emberek sok tekintetben csalódtak az EU-ban, amellet hogy elismerik az előnyeiket is, amelyek elsősorban a támogatásokra, fejlesztésekre vonatkoznak. De inkább úgy látják, hogy az a fejlődési modell, amelyet az EU nyugati országai kínálnak, nem vonzó számukra, és értékelik, hogy ezt az RMDSZ is felvállalta és kimondta. Ezzel egyébként nagyban különbözött az RMDSZ a főszabotársi román pártok kommunikációjától, amelyek leginkább semmit nem állítottak az EU-ról, de ha mégis, akkor azt csakis pozitív kicsengéssel tették. Az RMDSZ ugyanakkor az embereket valóban foglalkoztató kérdésekről beszélt, mint a háború, az infláció vagy a mezőgazdasági problémák. Nyilván ebben a keretben sokat segített, hogy Magyarországon is EP-választásokat rendeztek, és a Fidesz–KDNP üzeneteivel valamilyen szinten átfedésben volt az RMDSZ mondanivalója. Nem teljes mértékben egyeztek meg, voltak eltérések, az RMDSZ az erdélyi füleknél vonzóbban és érthetőbben kommunikált. Már a kampány során érzékelhető volt, hogy sokkal kedvezőbbek az emberek visszajelzései, mint korábban, hiszen nem sikerkommunikációt hallottak, hanem egyenes beszédet a számukra fontos kérdésekről, emellet pedig bejött a lehetséges veszélyek, mint az AUR megerősödésének említése. Ez utóbbit sokan a riogatás szóval jellemezték, azt állítva, hogy ez a veszély nem volt valós. Nos, az AUR megerősödésének határaitól valóban lehet vitázni, de az alakulat tétélesen a

Nagy-Románia Párt szellemi örökösének tekinti magát, a két világháború közötti legionárius ideológiát ápolja, és a vezetői között olyan figurák vannak, mint a magyar közösség jogainak megnyirbálására „szakosodott” Dan Tănase. Ezért a párt minden pozíciószerezése ellenkezik az erdélyi magyarság érdekeivel, legyen az a helyhatóságokban, az EP-ben vagy a román parlamentben.

A negyedik tényező pedig egy külső ok, mégpedig az, hogy bár a részvétel magasnak tekinthető, az előzetes várakozások még magasabb, akár a 60%-ot is elérő részvételtől szóltak. Ez végül nem valósult meg, ezért az RMDSZ eredménye még inkább kiugrónak tekinthető, egy ilyen magas részvételnél ugyanis éppen hogy csak elégséges lett volna ez a szavazatszám a küszöb átlépésére. Az, hogy végül nem lett ilyen magas az országos részvétel, szintén többtényezős, de lényeges szerepet játszott benne a nagyvárosok kisebb részvételi hajlandósága. Ennek pedig az volt az oka, hogy a kormánypártokkal kritikus réteg csalódott az USR-ben, nem talált magának alternatívát, és kisebb számban vett részt a választásokon. De a vártnál kisebb intenzitású bukaresti polgármesteri vetélkedés is egy ilyen, a fővárosi részvételt csökkentő tényező volt.

Helyhatósági választások – országos eredmények

Az 50,02%-os részvételi arány meghaladta a négy évvel ezelőtti 46,62%-ot, ez összességében illeszkedik a helyhatósági választásokon megszokott részvételi trendbe.

6. ábra: Részvételi arány a romániai helyhatósági választásokon, 1996–2024

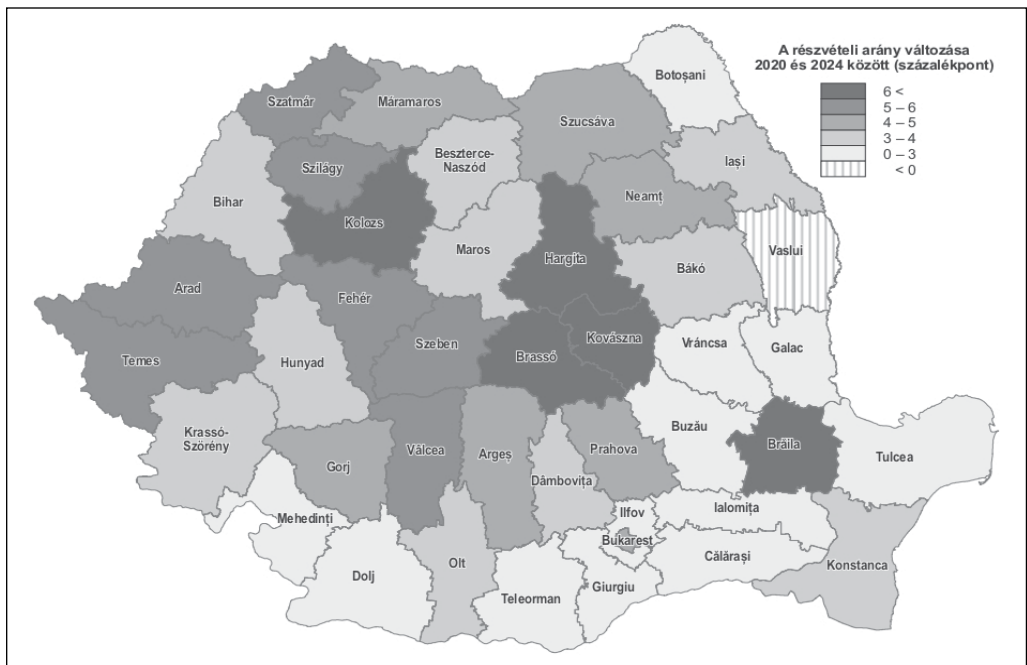
Megye	Részvételi arány (%), 2024	Részvételi arány (%), 2020
Arad	50,08	45,08
Argeş	54,16	49,84
<i>Bákó</i>	<i>44,79</i>	<i>41,56</i>
Bihar	55,88	52,23
Beszterce-Naszód	55,62	51,8
<i>Botoşani</i>	<i>45,99</i>	<i>44,65</i>
<i>Brăila</i>	<i>47,98</i>	<i>41,5</i>
Brassó	49,95	42
<i>Bukarest</i>	<i>41,31</i>	<i>36,93</i>
Buzău	55,4	52,78
Călăraşi	58,01	55,05
Krassó-Szörény	51,62	48,57
Kolozs	50,33	42,9
Konstanca	49,32	46,28
Kovászna	50,74	40,66
Dâmboviţa	57,12	53,34
Dolj	52,27	50,25
Fehér	55,2	50,12
<i>Gălac</i>	<i>42,41</i>	<i>40,22</i>
Giurgiu	61,83	59,43
Gorj	58,18	54
Hargita	50,99	42,29

Megye	Részvételi arány (%), 2024	Részvételi arány (%), 2020
Hunyad	49,29	45,8
Ialomița	53,3	50,44
Iași	41,04	37,28
Ilfov	54,86	52,54
Máramaros	50,85	46,13
Mehedinți	56,66	55,4
Maros	53,16	49,39
Neamț	47,46	43,21
Olt	61,74	58,48
Prahova	52,5	48,04
Szilágy	58,33	52,67
Szatmár	50,15	45,05
Szeben	48,3	42,57
Suceava	49,57	45,08
Teleorman	60,75	58,12
Temes	48,68	43,2
Tulcea	49,96	48,12
Vâlcea	57,71	52,61
Vaslui	37,23	37,4
Vrancea	51,1	50,13

4. táblázat: Részvételi arány az egyes megyékben

A fenti táblázatban félkövér betűvel láthatóak azok a megyék, amelyekben a részvétel legalább két százalékponttal meghaladta az országos átlagot, dőlt betűsek pedig azok a megyék, amelyekben legalább két százalékponttal elmaradt az országos átlagtól. Látható, hogy 2020-ban a 19 magas részvételt produkáló megye között csak öt, míg a 13 alacsony részvételű megye között hat volt erdélyi. 2024-ben ez némileg változott, a 19 magas részvétellel rendelkező megye közül szintén öt volt erdélyi, de a nyolc alacsony részvételi arányt hozó megye közül csupán egyetlenegy, Szeben. Az abszolút legalacsonyabb részvételi arány megint Bukarestben volt, ez nem meglepő, a két magyar többségű megye, Hargita és Kovászna azonban már nem a gyenge részvételt felmutató csoportban, hanem az átlagos megyék között szerepel. Ezzel megtört egy trend, korábban ezek a megyék mindig alacsonyabb részvételi számokat hoztak.

Az egyes megyék részvételi növekedése kapcsán fontos megjegyezni, hogy az összes erdélyi megyében növekedés volt, Hargitában és Kovásznában pedig 47, illetve 39%-kal volt magasabb a részvétel, mint négy évvel ezelőtt.

2. térkép: A részvételi arány változása a helyhatósági választásokon, 2020–2024

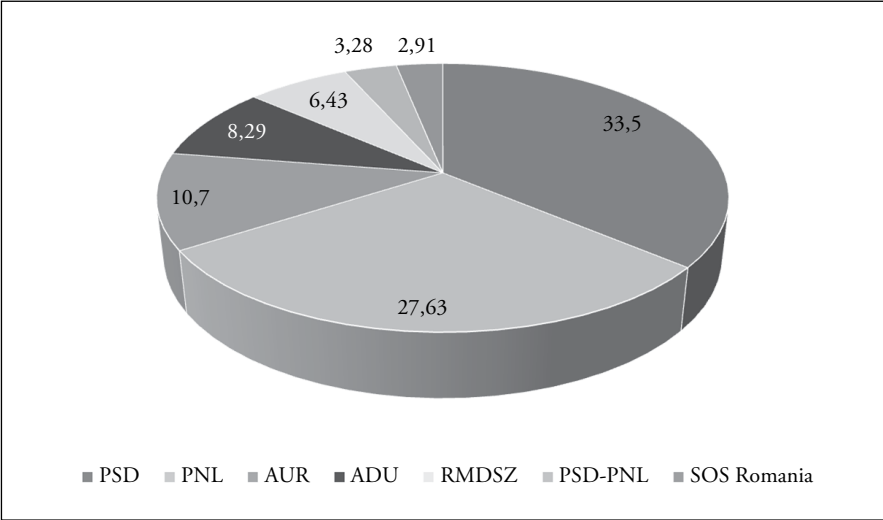
Az alábbiakban a választás polgármesterjelöltekre, megyei tanácsi elnöki tisztségekre, valamint a helyi és megyei tanácsok tagjaira vonatkozó eredményeit foglalom össze. Elsőként a leginkább politikai voksnak tekinthető megyei tanácsokra leadott szavazatokat nézzük meg részletesebben, amelyek az alábbiak szerint oszlottak meg a pártok között:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány (%)	Mandátum
PSD	2 640 850	33,5	521
PNL	2 178 075	27,63	412
AUR	843 734	10,7	159
ADU	653 476	8,29	75
RMDSZ	506 659	6,43	104
PSD–PNL	258 741	3,28	42
SOS Romania	226 949	2,91	-

5. táblázat: Pártok szavazatai a megyei tanácsosi listák alapján

A PSD tehát megnyerte a választást, és átlépte a 30%-os határt, ami korábban határozott cél volt. A PNL pedig a vártnál jobban szerepelt, a közel 28%-os eredmény mindenképpen jobb, mint amit vártak tőle. Ehhez persze hozzátartozik, hogy ez a két párt állított listákat a legtöbb településen, és ha egy pártnak nem volt listája egy városban vagy egy faluban, az a megyei listájának az eredményét is gyengítette. Ennyiben tehát mindenképpen fenntartásokkal kell kezelnünk ezeket az eredményeket, és a parlamenti választásokra vonatkozó előrejelzések kapcsán ésszerűen kell tartanunk ezt a korlátozó körülményt. Ennyiben tehát a két párt közös EP-listájának eredménye talán jobb támpontot nyújt a parlamenti választások tekintetében, mint ha összeadjuk az eredményeiket – a fővárosi közös listát is figyelembe véve –, ami meghaladja a 64%-ot.

Ugyanezt, az AUR listaállítási korlátait is mutatja, hogy jelentősen rosszabb eredményt értek el itt, mint az EP-választáson, és ugyanez igaz az SOS Romania pártra is: nem találtak mindenhol jelölteket, és ez a megyei listáik eredményében is visszatükröződik. Az ADU-nak ez jobban sikerült, köszönhetően annak, hogy a tagpártok országos lefedettsége jól kiegészítette egymást, de ezzel ugyanazt a – rossz – eredményt érték el itt is, mint az EP-választáson. Az RMDSZ-ről külön beszélünk a későbbiekben, az eredménye megfelelt a várakozásoknak, bár az igaz, hogy kevesebb voksot szerzett itt, mint az EP-választáson, még úgy is, ha csak azokat a megyéket vesszük számításba, amelyekben a Szövetség megyei listákat állított.

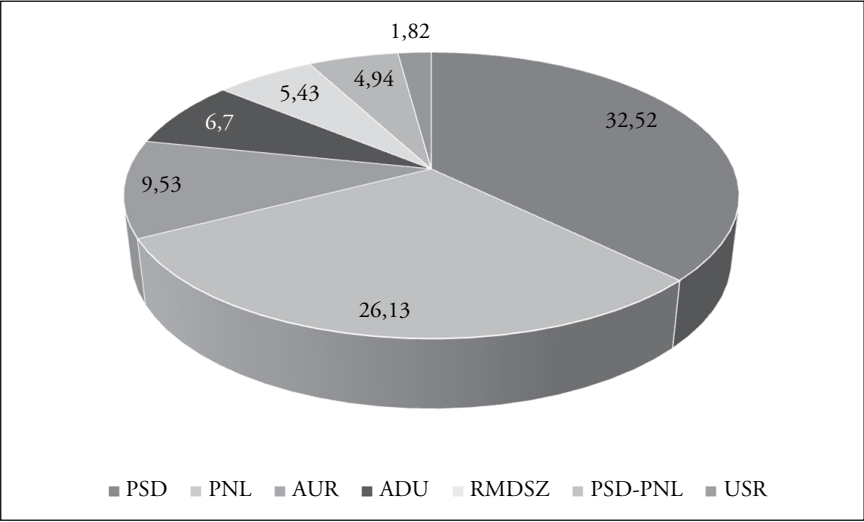

7. ábra: A megyei tanácsosi listákra leadott szavazatok megoszlása

Rátérve a helyi tanácsokra leadott szavazatokra, látszik, hogy nem változtak az arányok, de számbelileg mindkét nagy párt még több voksot kapott, ez szintén a listaállítási képességekre vezethető vissza.

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány (%)	Mandátum
PSD	2 830 129	32,52	16 509
PNL	2 273 927	26,13	12 802
AUR	829 365	9,53	3 527
ADU	583 042	6,7	961
RMDSZ	471 588	5,42	2 525
PSD–PNL	429 728	4,94	308
USR	158 545	1,82	830

6. táblázat: Pártok szavazatai a helyi tanácsosi listák alapján

8. ábra: A helyi tanácsosi listákra leadott szavazatok megoszlása

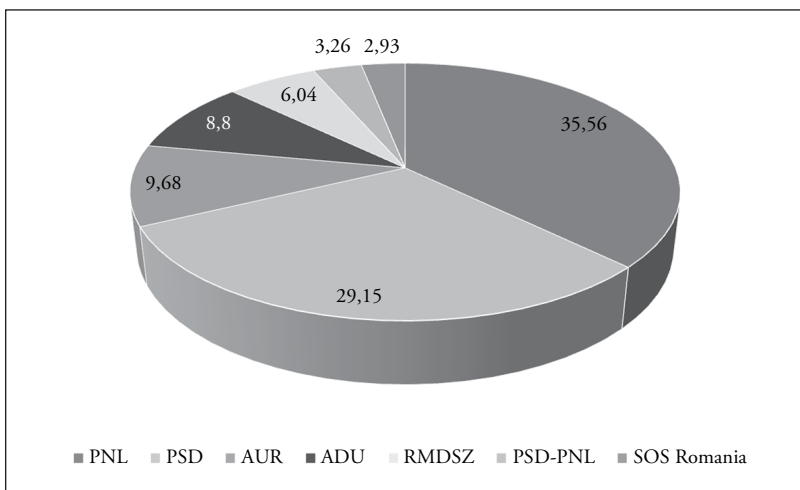
A megyei tanácsi elnökökre leadott szavazatok alapján a következő kép rajzolódik ki:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány (%)	Mandátum
PSD	2 823 291	35,56	24
PNL	2 314 354	29,15	11
AUR	768 207	9,68	0
ADU	698 704	8,8	0
RMDSZ	479 503	6,04	4
PSD-PNL	258 490	3,26	2
SOS Romania	232 577	2,93	0

7. táblázat: Pártok szavazatai a megyei tanács elnökökre leadott voksok alapján

Ezek az adatokat nem tartalmazznak nagy eltéréseket, ami figyelemre méltó viszont, hogy a PSD és a PNL különversenyében most nem is a szavazatok száma, de az elnyert mandátumok száma tekintetében jelentősen nőtt a különbség. A 2020-as választások után ez úgy nézett ki, hogy a PSD-nek volt 20 elnöke, a PNL-nek 17, ez most úgy módosult,

hogy a PSD-nek van 24, a PNL-nek 11, ami óriási veszteség a kisebbik koalíciós partnernek. Van még két közösen elnyert tisztség, de a pártok közötti erőviszonyok szempontjából ez jelentős átalakulásnak számít, és hatása lesz a közös kormányzás erőviszonyaira is. Hozzá tartozik még a képhez, hogy ezzel tulajdonképpen visszaállt a korábbi PSD-túlsúly a megyei tanácsi elnöki tisztségek tekintetében.

9. ábra: A megyei tanács elnökjelöltekre leadott voksok megoszlása

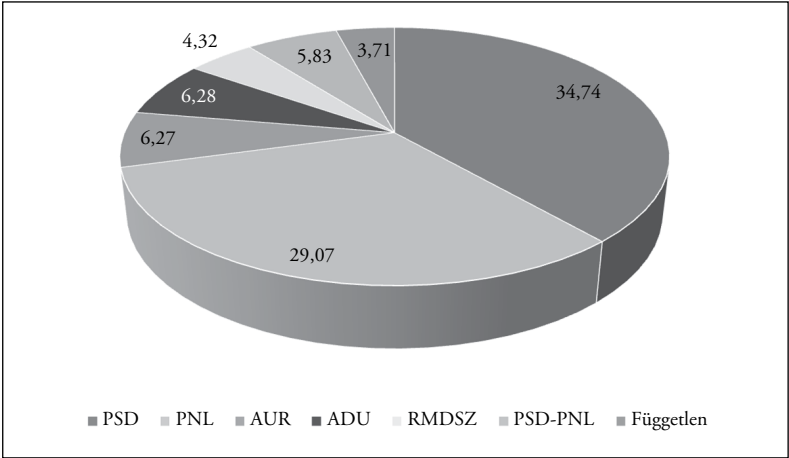
A polgármesteri tisztségekre¹ leadott voksoknál az alábbi eredmények születtek:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány (%)	Mandátum
PSD	3 045 816	34,74	1 677
PNL	2 548 478	29,07	1 132
AUR	549 306	6,27	30
ADU	550 850	6,28	28
RMDSZ	378 594	4,32	200
PSD-PNL	511 190	5,83	29
Független jelölt	325 471	3,71	43

8. táblázat: Pártok szavazatai a polgármesterjelöltek alapján

¹ Bukarest esetében a kerületi polgármesteri tisztségekre leadott voksok szerepelnek itt, a főpolgármesteri tisztségre külön szavazólapon voksolhattak a bukarestiek.

Ezekhez az eredményekhez is hozzá kell fűzni, hogy a PSD növelte, a PNL pedig csökkentette polgármesterei számát, a trend tehát itt is tetten érhető. Fontos még, hogy az AUR szerzett 30 polgármesteri tisztséget, ami lényeges lesz nekik a pártépítés szempontjából.

10. ábra: A polgármesterjelöltekre leadott voksok megoszlása

A bukaresti főpolgármesteri tisztséget elnyerő Nicușor Dan eredményei nem jelennek meg egyik pártnál sem, ő ugyanis függetlenként indult az ADU támogatásával, és 352 ezer szavazatot szerzett. A fővárosi képviselőtestületben ennek megfelelően az ADU szerezte a legtöbb voksot:

Párt	Szavazatszám	Szavazati arány (%)	Mandátum
ADU	200 102	27,61	17
PSD	192 484	26,56	16
PNL	91 282	12,6	7
PUSL	67 988	9,38	6
AUR	59 205	8,17	5
REPER	52 139	7,19	4
SOS Romania	29 910	4,13	-

9. táblázat: A fővárosi választások (képviseelő-testület) eredményei

Országosan a nagyvárosok polgármesteri tisztségeinek zömét a két nagy párt jelöltjei nyerték, de Bukarest ezúttal is kivételt képez, ahol újra Nicușor Dan tudott győzni megnyugtató fölényrel, közel 47%-kal. A főváros irányításához azonban várhatóan megpróbálja megszerezni a PNL támogatását is, hiszen csak velük, illetve Dacian Cioloș országosan eljelentéktelenedett pártjával, a REPER-el tud többséget alkotni a képviselő-testületben. Bukaresten kívül nagyot gyengült az ellenzéki USR, amely most az ADU választási szövetség keretében indult és elvesztette Brassó és Gyulafehérvár városát, továbbá a fővárosi első és második kerületet is a PNL jelöltjével szemben. Az USR csak Temesváron és Bákóban tudta megtartani a városvezetői tisztséget Dominic Fritz és Lucian Stanciu-Viziteu révén. A PNL-nek sikerült győznie az erdélyi nagyvárosok többségében, és megőrizték a tengerparti Konstanca vezetését is, továbbá érdekesség, hogy megtörték a jeget, és egy olténiai megyeszékhelyen, Slatinán is győzni tudtak. A PSD viszont győzött az eddig a PNL uralta Piatra Neamțon és Déván, továbbá Nagybányán is az ő jelöltjük győzött az időközben külföldre szökött és onnan visszahozott előző városvezető, Cătălin Cherecheș után.

Magyar eredmények

A magyarok szavazataiért több szervezet indult, köztük a legnagyobb az RMDSZ, de bizonyos területeken eséllyel szállt harcba a Magyar Polgári Párt (MPP) és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) egyesüléséből létrejött EMSZ és az újonnan alakult MPE is.

A választásokon indult magyar szervezetek eredményeit több szempontból is lehet vizsgálni: az egyes szervezetek közötti erőviszonyok, a magyar pozíciók a román pártokhoz képest, valamint a korábbi választások eredményeihez való összehasonlítás tükrében.

Az országos eredmények nem mondanak el sokat a három szervezet egymáshoz való viszonyáról, mégis árulkodók a számok.

Szervezet	Megyei tanács, mandátum		Megyeitanács- elnök, mandátum		Helyi tanács, mandátum		Polgármester, mandátum	
RMDSZ	381 445	92	366 480	4	362 442	2 360	299 334	199
EMSZ	23 751	7	21 752	0	30 739	243	25 320	7
EMNP	5 831	0	6 102	0	8 804	33	5 605	1
MPP	2 367	0	0	0	4 566	36	4 445	2
EMSZ + EMNP + MPP	31 949	7	21 753	0	44 109	312	35 370	10
Összesen	413 394	99	388 233	4	393 181	2672	334 704	209

10. táblázat: A magyar szervezetek eredményei 2020-ban

Szervezet	Megyei tanács, mandátum		Megyeitanács- elnök, mandátum		Helyi tanács, mandátum		Polgármester, mandátum	
RMDSZ	506 659	104	479 503	4	471 588	2 525	378 594	200
EMSZ	16 693	2	18 986	0	30 442	172	25 372	4
MPE	1 750	0	1 899	0	4 793	26	2 793	1
Összesen	525 102	106	500 388	4	506 823	2 723	406 759	205

11. táblázat: A magyar szervezetek eredményei 2024-ben

Látható, hogy az RMDSZ megyei tanácsosi listája 506 659 voksot kapott, ami 125 ezerrel több, mint négy éve, és ezzel 104 mandátumot szereztek, 12-vel többet, mint 2020-ban. A megyei tanácsi elnöki mandátumok esetében 113 ezerrel kaptak többet, de ez ugyanúgy négy mandátumra volt elegendő. A helyi tanácsi listáknál az látszik, hogy az RMDSZ 109 ezer vokssal kapott többet, és ez 165-el több helyi mandátumot eredményezett, míg a polgármesterekre leadott szavazatoknál a növekedés 79 ezres, ez pedig csupán egyetlen mandátummal jelentett többet, mint 2020-ban.

A magyar szervezetek közötti erőviszonyok kapcsán megállapítható, hogy az RMDSZ továbbra is óriási fölényben van, a megyei tanácsosi listákra érkezett szavazatok csaknem 96,4%-a érkezett a nagyobb szervezet listáira, a kisebb pártokra összességében is csak 3,5% voksolt. Ez az arány nem sokban különbözik a négy évvel ezelőtti erőviszonyoktól, de még ahhoz képest is nőtt valamelyest az RMDSZ túlsúlya.

A két kisebb párt eredményeinél a 2020-as számokhoz képest további csökkenés látható, a megyei tanácsosi listák esetében ez 13 500 szavazat, és a 2020-as hét megyei tanácsosi mandátumhoz képest csak kettőt tudtak szerezni Hargita megyében, a megyei tanácsi elnöki tisztség esetében viszont csupán 868 szavazat a csökkenés. A helyi tanácsosi listák esetében 8874 szavazatnyi csökkenés figyelhető meg, míg a polgármestereknél 12 791 vokssal kevesebb kaptak most, mint négy évvel ezelőtt.

2020-ban az RMDSZ ellenzéke 312 helyi tanácsosi mandátumot szerzett, most csupán 198-at, a polgármesteri tisztségeknél pedig szintén csökkenés állt be, az akkori tíz helyett most csupán öt polgármesteri helyet szereztek. A képletet bonyolítja persze, hogy öt településen olyan független polgármester győzött, akit az EMSZ is támogatott, de ebben például benne van Soós Zoltán marosvásárhelyi győzelme is, továbbá az RMDSZ esetében is több olyan település van Székelyföldön, ahol függetlenként győzelmet arató jelöltet támogattak.

A két kisebb párt különversenyében az EMSZ egyértelműen a nagyobb, az MPE-nek egyedül a Hargita megyei Kápolnásfalu polgármesteri tisztségét sikerült elnyernie. Itt valójában az eddigi polgármester győzött, csak ezúttal nem MPP-s, hanem MPE-s színekben. Az MPE a helyi tanácsosi listák esetében érte el a legjobb eredményt, de itt is csak a voksok kevesebb mint 14%-át kapták az EMSZ 86%-ához képest.

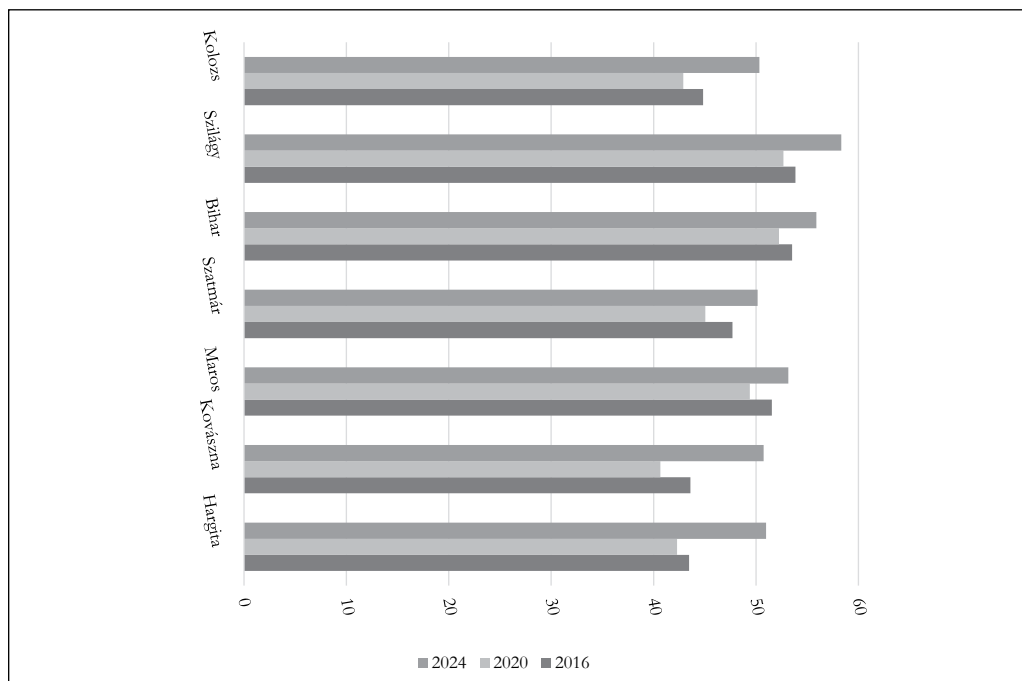
Szervezet	2012		2016		2020		2024	
RMDSZ	491 864	85,15%	411 826	88,21%	381 445	92,27%	506 659	96,40%
EMSZ	-	-			31 949		16 693	3,23%
MPP	36 671	6,34%	16 824	3,60%				
EMNP	44 276	7,66%	38 215	8,18%	-			
MPP-EMNP	4 826	0,83%	-					MPE: 1 750
Összesen	577 637		466 865		413 394		525 102	

12. táblázat: A magyar szervezetek eredményei 2012-ben, 2016-ban, 2020-ban és 2024-ben

Ha a négy, a nyolc és a 12 évvel ezelőtti eredményekkel hasonlítjuk össze a mostani helyzetet, akkor a részvételi arány változását mindenképpen figyelembe kell vennünk. 2012-ben 577 637 szavazat érkezett a három magyar szervezetre összesen, négy évvel később ez a szám 466 865, majd 413 394, most pedig 525 102. A csökkenés látványos volt, most pedig annak ellenére következett be növekedés, hogy az országos részvételi arány csak mérsékelten nőtt 2020-hoz képest.

Ha csak az RMDSZ eredményeit nézzük, akkor a négy évvel ezelőtti 381 445 szavazat most 506 659-ra nőtt, ez közel 33%-os növekedésnek felel meg, ami az eredményekben is látszik.

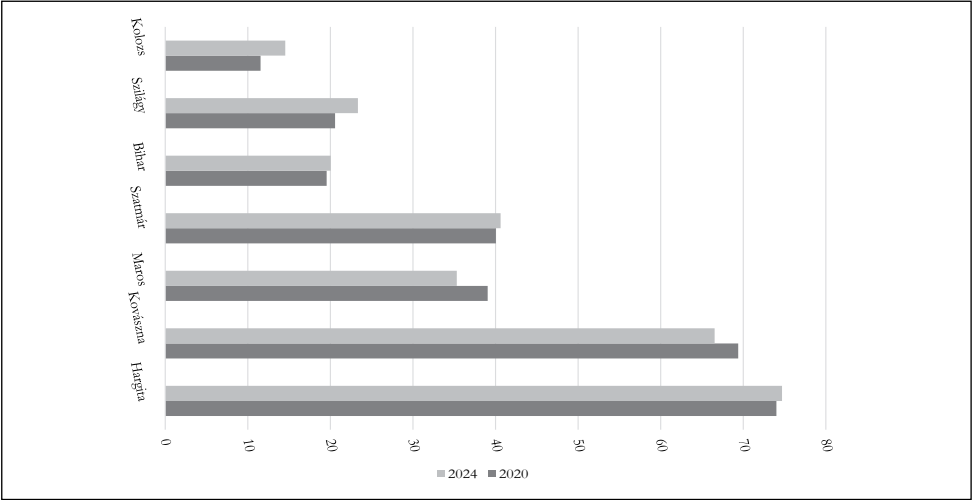
A megyei részvételi adatokat összevetve a 2016-os és 2020-as részvételi adatokkal a jelentős magyar lakosságú megyéknél a következő jelenségek figyelhetők meg.

11. ábra: Részvételi arány a jelentős magyar lakosságú megyékben 2016-ban, 2020-ban és 2024-ben

Látható, hogy a részvétel mindenhol megugrott a 2020-as és a 2016-os választáshoz képest is, a legnagyobb mértékben Kovászna, Hargita és Kolozs megyében.

Amennyiben kifejezetten a magyar szervezetekre leadott voksokat nézzük meg ezekben a megyékben, akkor a következő a kép:

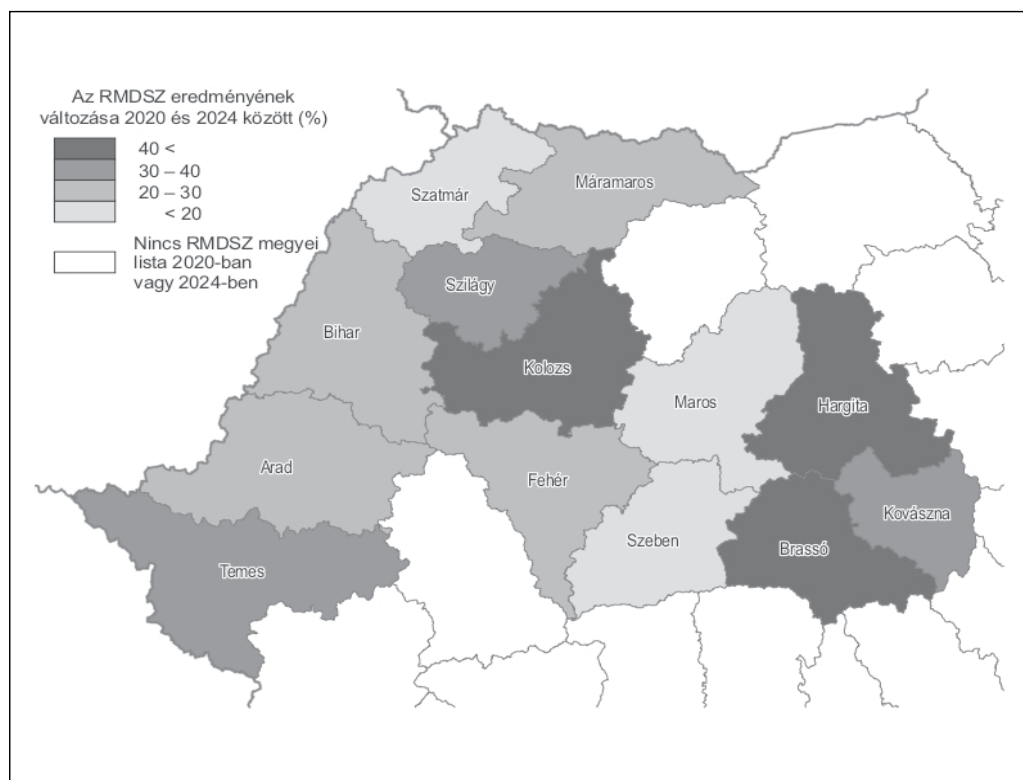
12. ábra: A magyar szervezetekre érkezett szavazatok 2020-ban és 2024-ben a jelentős magyar lakosságú megyékben

A szavazatszámokból ez rajzolódik ki:

Megye	2020	2024	Változás	
Hargita	77 875	104 940	27 065	34,75%
Kovászna	46 653	61 662	15 009	32,17%
Maros	85 534	83 344	-2 190	2,56%
Szatmár	52 488	59 643	7 155	13,63%
Bihar	48 879	58 308	9 429	19,29%
Szilág	20 036	24 921	4 885	24,38%
Kolozs	29 154	43 477	14 323	49,12%
Összesen	360 619	436 295	75 676	20,98%

13. táblázat: A magyar szervezetekre érkezett szavazatok változása 2020 és 2024 között a jelentős magyar lakosságú megyékben

Látható, hogy a szavazatszám-növekedés Kolozs megyében a legjelentősebb, bár ehhez hozzá kell tennünk, hogy négy éve viszont ott volt a legnagyobb csökkenés is. A két magyar többségű megyében mintegy egyharmaddal nőtt a magyar voksok száma, ami számottevő növekedés, és elsősorban az RMDSZ választási sikerességét jelzi. De Biharban és Szilágyban is jelentős a növekedés. Marosban viszont enyhe csökkenés figyelhető meg, hozzáátve, hogy ha csak az RMDSZ voksait néznénk, akkor kismértékű növekedés lenne, a kisebb magyar pártok azonban nem állítottak megyei listát, mégsem emelkedett a szavazatszám.

3. térkép: Helyhatósági választásokon az RMDSZ megyei listáira leadott szavazatok változása 2020-2024

A politikai voksot jelentő megyei tanácsosi listákra országosan mintegy 120 ezer szavazattal több érkezett, mint négy évvel ezelőtt. Ebből 25 ezret tesz ki, hogy négy olyan megyében is listát állított az RMDSZ, ahol korábban nem, ebből kettő a Kárpátokon kívül található. 42 ezerrel több szavazat érkezett Hargita és Kovászna megyéből, de a Kolozs megyei eredmény is kirívóan erős, valamint Bihar megye is jól teljesített. Ebben a két megyében a korábbi időszak rossz eredményének korrekciója figyelhető meg. Az egyetlen megye, ahol rosszabb eredmény született, mint négy éve, az Maros, a lemorzsolódás azonban még nem számottevő.

Hargita megyében a megyei tanácsban 24 mandátumot kapott az RMDSZ, ez öttenél több, mint négy éve. Az EMSZ kettő (2020-ban négy), míg a PSD kettő, a PNL pedig szintén két mandátumot kapott. A megyei tanácsi elnöki tisztségére Biró Barna Botondot választották meg, miután a három megyei RMDSZ-szervezet döntése nyomán Borboly Csaba nem indult újra.

Kovászna megyében továbbra is 22 RMDSZ-es tanácsos lett, a kisebb magyar pártok azonban nem jutottak be a testületbe. Helyettük egy-egy fővel több tanácsosa lett a román pártoknak, a PNL és a PSD egyaránt három mandátumot kapott. Bejutott a megyei tanácsba az AUR, nekik két tanácsosuk lesz a következő négy évben. Itt nem módosult a megyei tanács elnökének személye, Tamás Sándornak szavaztak bizalmat a szavazók.

Maros megyében újra az RMDSZ-nek lett a legnagyobb frakciója, de az eddigi 16 helyett 14 magyar megyei tanácsos foglal helyet a testületben. A PSD kilenc, a PNL nyolc tanácsossal képviselteti magát a testületben, míg az AUR három mandátumot szerzett. Újra a magyar szervezet adhatja a tanács elnökét, Péter Ferencet újraválasztották a megye lakói.

Szatmár megyében szintén az RMDSZ rendelkezik a legnagyobb megyei frakcióval, a 2020-as eredményhez képest eggyel kevesebb, 14 megyei tanácsosi mandátumot kapott a Szövetség. A PSD nyolc, a PSD hét, az AUR három helyet kapott, és Pataki Csaba mandátumát szintén megújították a szavazók.

Bihar megyében nem volt esély közvetlen választások útján elnyerni a tisztséget, de az RMDSZ eggyel több, hét megyei mandátumot szerzett, a 18-al rendelkező PNL-nek szűk többsége van. A testületben még hét szociáldemokrata és két AUR-os képviselő foglal helyet.

Szilágy megyében eggyel több, nyolc RMDSZ-tanácsos lesz, akárcsak Kolozs megyében, ahol hat mandátumot kapott a Szövetség. Ezeken a megyéken kívül Arad megyében is bejutott a megyei tanácsba az RMDSZ, ahol a korábbi mandátumhoz hasonlóan két képviselővel lesz jelen. Komoly fegyvertény, hogy az RMDSZ 7%-os eredménnyel visszajutott a Brassó, 6,5%-kal a Beszterce-Naszód megyei és 5,5%-kal a Máramaros megyei tanácsba, előbbi testületben három mandátumot, utóbbi kettőben két-két mandátumot szerzett. Nem sikerült ugyanakkor bejutni a Temes és a Hunyad megyei tanácsba, mindkét megyében 4,32%-ot ért el az RMDSZ-lista.

Megye	RMDSZ	EMSZ, MPE
Hargita	24, elnök	2
Kovászna	22, elnök	-
Maros	14, elnök	-
Szatmár	14, elnök	-
Bihar	7	-
Szilágy	8	-
Kolozs	6	-
Arad	2	-
Brassó	3	-
Máramaros	2	-
Beszterce-Naszód	2	-

14. táblázat: A magyar szervezetek helyzete a megyei tanácsokban

A polgármesteri tisztségek és Erdély nagyvárosainak helyi tanácsában elfoglalt pozíciók elemzésekor két részre választhatjuk az eredményeket. Előbb lássuk, hogy a tömbmagyar vidékeken milyen változások történtek a választások eredményeinek megfelelően.

Város	Polgármester, 2020	Polgármester, 2024	Mandátum, 2020	Mandátum, 2024
Csíkszereda	RMDSZ 73,78%	RMDSZ 73,18%	RMDSZ 15	RMDSZ 16
	EMSZ 12,24%	EMSZ 14,95%	EMSZ 3	EMSZ 2
	PNL 6,70%	PSD 6,3%	PNL 1	PNL 1
	PSD 2,91%	PNL 5,75%		
	USR-PLUS 2,76%			
	PMP 1,59%			
Gyergyószent- miklós	RMDSZ 42,16%	Független 54,91%	RMDSZ 10	RMDSZ 12
	EMSZ 39,36%	RMDSZ 33,81%	EMSZ 5	EMSZ 4
	POL 6,68%	Független 11,29%	PNL 1	PSD-PNL 1
	PNL 6,57%		POL 1	
Kézdivásárhely	RMDSZ 69,45%	RMDSZ 69,77%	RMDSZ 13	RMDSZ 14
	EMSZ 30,54%	ENSZ 24,6%	EMSZ 4	EMSZ 3
		Független 5,63%		
Sepsiszentgyörgy	RMDSZ 76,49%	RMDSZ 82,85%	RMDSZ 18	RMDSZ 21
	EMSZ 7,61%	PSD 5,64%	EMSZ 2	
	PNL 5,67%	MPE 3,36%	PNL 1	
		USR 3,23%		
		EMSZ 1,92%		
Székelyudvarhely	POL 68,26%	RMDSZ 76,77%	POL 12	RMDSZ 16
	RMDSZ 27,09%	SZP 18,84%	RMDSZ 6	SZP 3
	MPP 4,64%	EMSZ 4,39%	MPP 1	

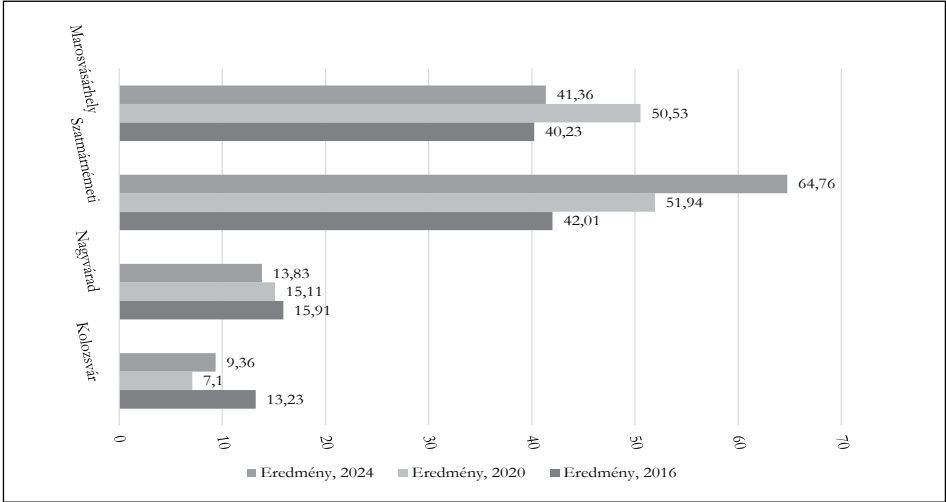
15. táblázat: A magyar szervezetek helyzete a Hargita és Kovászna megyei városokban

A táblázatból látszik, hogy a székelyföldi városok közül Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen és Csíkszeredában nem történt számottevő változás, előbbi helyszínen tovább nőtt Antal Árpád fölénye, a helyi tanácsba pedig az RMDSZ-en kívül senki sem jutott be. Gyergyószentmiklóson ezúttal is fordulat következett be, az RMDSZ-es Csergő Tibor helyett induló Len Emil nem tudott győzni, helyette az ezúttal függetlenként induló, korábbi MPP-es polgármester, Nagy Zoltán győzött magabiztosan. Székelyudvarhelyen eközben az MPP-ből korábban kizárt, majd a Szabad Emberek Pártja (POL) színeiben 2020-ban győztes Gálfi Árpád vereséget szenvedett az RMDSZ-es Szakács-Paál Istvántól, és az RMDSZ kétharmados többséget szerzett a tanácsban is.

Város	Magyar szavazat 2020	Magyar szavazat 2024	Változás magyar szavazatok 2020-2024
Sepsiszentgyörgy	10 711 + 1067	18 415 + 747 + 427	+7 811, +66,32%
Csíkszereda	8 072 + 1 340	10 474 + 2 139	+3 201, +34%
Székelyudvarhely	8 590 + 3 410 + 584	11 344 + 2 784 + 648	+2 192, +17,42%
Gyergyószentmiklós	2 290 + 2 138 + 363	3 537 + 2 178	+924, +19,49
Kézdivásárhely	3 288 + 1 446	4 637 + 374	+277, +5,85%
Székelykeresztúr	2 702 + 1 885	2 523 + 1 775	-289, -6,3%
Szentegyháza	2 238 + 260 + 131	2 728 + 470	+569, +21,64%

16. táblázat: A magyar polgármesterjelöltekre érkezett szavazatok száma Hargita és Kovászna megyei városokban 2020-ban és 2024-ben

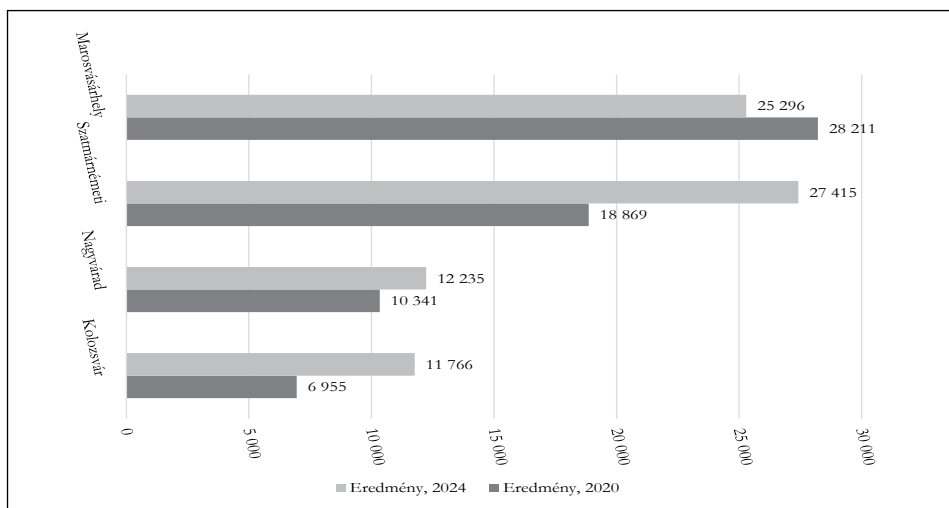
A székelyföldi városokban tovább erősödött az RMDSZ és gyengült az EMSZ, Sepsiszentgyörgyön pedig jelentősen megnövekedett a leadott voksok száma. De Csíkszeredában és Székelyudvarhelyen is többen szavaztak, mint négy éve, utóbbi városban gyakorlatilag összeomlott a korábbi POL-os kísérlet, az RMDSZ szinte teljes felhatalmazást kapott a város vezetésére. Gyergyószentmiklóson ellentétes fordulat következett be, az RMDSZ helyett független városvezető fogja irányítani a települést.

13. ábra: A magyar polgármesterjelöltekre érkezett szavazatok jelentős magyar lakosságú erdélyi városokban 2016-ban, 2020-ban és 2024-ben (%)

Város	Magyar szavazat, 2020	Magyar szavazat, 2024	Magyar szavazatok, változás 2020–2024
Marosvásárhely	28 211	25 296	-2 915, -10,33%
Szatmárnémeti	18 869	27 415	+8 546, +45,29%
Nagyváradi	7 795 + 2 546	10 419 + 1 816	+1 894, +18,32%
Kolozsvár	6 955	11 766	+4 811, +69,17%

17. táblázat: A magyar polgármesterjelöltekre érkezett szavazatok száma jelentős magyar lakosságú erdélyi városokban 2020-ban és 2024-ben

14. ábra: A magyar polgármesterjelöltekre érkezett szavazatok száma jelentős magyar lakosságú erdélyi városokban 2020-ban és 2024-ben

Marosvásárhelyen Soós Zoltán kevesebb szavazatot gyűjtött, mint négy évvel ezelőtt, a számbeli csökkenés mellett arányaiban is veszített, csupán 41,35%-ot kapott a 2020-as 50,54%-kal szemben. Legnagyobb kihívója Dorin Florea korábbi városvezető volt, aki hétezerrel kapott kevesebb voksot nála, de az látszik, hogy ha a román jelöltek összefogtak volna, le tudták volna győzni Soóst. A függetlenként indult Soós Zoltán ráadásul szinte pontosan annyi voksot kapott, mint az RMDSZ városi tanácsosi listája, tehát mintha az EMSZ támogatói sem szavazták volna meg, nem is beszélve a románokról. Az EMSZ listája nem érte el a küszöböt, az RMDSZ-nek ezúttal 10 tanácsosa lesz a korábbi 11-el szemben. A tanácsban a PSD-nek hat, a PNL-nek három, az AUR-nak kettő, a POL-nak pedig két mandátuma lesz.

Szatmárnémetiben példátlan győzelmet aratott Kereskényi Gábor, 27 ezret is meghaladó számú szavazattal több mint nyolcezerrel túlszárnyalja a négy évvel ezelőttit, és a 64,75%-os eredmény azt mutatja, hogy bizony román szavazatokat is kapott a városvezető. Ez így volt már 2020-ban is, akkor 51,94%-kal győzött Kereskényi, most azonban tovább növelte a fölényét. Legközelebbi riválisa 15%-ot kapott, itt tehát az látszik Marosvásárhellyel ellentétben, hogy a román pártok összefogása sem akadályozta volna meg a győzelmét. A helyi tanácsban az RMDSZ 23 ezer voksot kapott, tehát a polgármester mintegy négyezerrel kapott többet, mint a lista, ugyanakkor itt is jelentős növekedés volt, négy éve még csak 16 500 voksot kapott az RMDSZ. A képviselő-testületben többsége van a Szövetségnek, 13 mandátumot szerzett, rajtuk kívül a PSD-nek négy, a PNL-nek három, az ADU-nak kettő és az AUR-nak egy képviselője lesz.

Nagyváradon javított az RMDSZ polgármesterjelöltje, Bíró Rozália, közel kétezerrel kapott több szavazatot, mint négy évvel ezelőtt Cseke Attila. Ez most 13,83%-ra volt elég a 2020-as 11,4%-hoz képest, de a PNL jelöltje akkor is és most is elsöprő, 70% körüli győzelmet aratott, így nagy jelentősége nem volt. Az RMDSZ listája nagyjából ugyanannyi voksot kapott, mint a polgármesterjelölt, ez 16,59%-ra volt elegendő a 2020-as 11,45%-hoz képest, a növekedés itt látványos, szavazatszámban közel ötezer voksot jelent. Nagyváradon tehát az RMDSZ visszatérni látszik a korábbi mélypontról, és kezdi visszanyerni a közösségi támogatást. A városban listát állított és polgármesterjelöltet is indított az EMSZ is, nagyjából 1600-1800 magyar szavazatot kaptak, ami 2,15-2,4%-nyi voksot jelent, ezzel nem kerültek be a helyi tanácsba. Az eredményeik csökkenő tendenciát mutatnak, négy évvel ezelőtt 2500 voksot kapott az előző jelölt, és akkor 3,75%-kal nem jutottak be a helyi képviselő-testületbe. Elképzelhető, hogy akkori szavazóik egy része most az RMDSZ-re adta a voksát. A két szervezetre összesen a választópolgárok 19%-a szavazott, ami már közelíti a magyarok etnikai arányát a városban. A helyi tanácsban az RMDSZ-nek öt tanácsosa lesz, eggyel több, mint az előző ciklusban. A PNL fölénye egyértelmű, 17 mandátumot szereztek a 28-ból, az RMDSZ-en kívül a PSD három, az AUR két mandátumot kapott.

Kolozsváron szintén jelentős javulás állt be, Oláh Emese 11 700 szavazatot kapott, ez a voksek 9,35%-a. 2020-ban Csoma Botond 6955 szavazatot, 7,11%-ot kapott, ehhez képest tehát közel négyezres a bővülés. Emil Boc újra megnyerte a választást, a fölénye ugyanakkor már nem olyan nagy, 42,5%-kal győzött, legnagyobb kihívója 29%-on végzett. Az RMDSZ helyi tanácsosi listája 17 700 voksot kapott, ez 6700-as növekedés 2020-hoz képest, arányaiban az akkori 11,29%-hoz képest most 14,19%-ot kaptak, ami közelíti a magyarok etnikai arányát a városban. Ez jelentős eredmény, de ennek ellenére az RMDSZ ugyanannyi, négy helyi képviselőt küld a tanácsba, ahol a PNL-nek 10, a az ADU-nak öt, a PSD-nek és az AUR-nak három-három és a REPER-nek két tanácsosa lesz. Egy lehetséges forgatókönyv, hogy a többsége éppen az RMDSZ-szel lesz meg a PNL-nek, de ez nyilván majd októberben fog kiderülni.

Város	Magyar szavazat, 2016	Magyar szavazat, 2020	Magyar szavazat, 2024	Magyar szavazatok, változás 2020–2024
Marosvásárhely	24 147	24 885+1 358	25 249 + 713	-281
Szatmárnémeti	17 580	16 854	23 271	+6 417
Nagyvárad	13 028	10 323	12 492 + 1 621	+3 790
Kolozsvár	16 490	11 005	17 705	+6 700

18. táblázat: A részvétel és a magyar szervezetekre érkezett listás szavazatok számának változása 2016 és 2024 között a jelentős magyar lakosságú erdélyi városokban

A fentiekén túl több erdélyi településen a magyarság számaránya fölött végzett az RMDSZ-es jelölt, Szatmárnémeti és Szatmár megye mellett ez történt még Nagykarolyban, Szászrégenben, Margittán és Bákó megyében, Gajcsána községben. Fontos még megemlíteni, hogy Temesváron az RMDSZ egy pártszövetség tagjaként szerzett egyetlen mandátumot a helyi tanácsban, továbbá a Szeben megyei Medgyesen és a Hunyad megyei Vajdahunyadon is sikerült visszajutnia a helyi tanácsba az RMDSZ-nek.

Összegzés

Összességében elmondható, hogy a román pártok versenyében a kormánypártok, a PSD és a PNL győztek, ezzel kellőképpen jó rajtot vettek az év végén sorra kerülő parlamenti és elnökválasztásra. A két nagy párt ezzel megerősítette a pártelnökök hatalmát is, de az igazi megmérettetés számukra majd decemberben jön el. Az AUR a vártnál gyengébben szerepelt, de számukra a választások összevonása jelentősen megnehezítette a terepet, sok helyen nem találtak jelöltek sem. Az SOS Romania párt eredményét mindenképpen itt kell megemlíteni, mivel a két szélsőséges párt szavazói között jelentős lehet az átjárás. Az ADU szereplése egyértelműen csalódás, ezzel az is eldőlt, hogy az USR a továbbiakban inkább nem közösködik a PMP-vel és Ludovic Orbannal, hanem egyedül próbálja meg növelni a táborát. Az RMDSZ eredménye országosan is jónak minősíthető, az EP-lista eredménye bizakodásra ad okot a parlamenti választások tekintetében.

A helyhatósági választásokon szintén a két nagy párt tarolt, de itt már látszik, hogy a PSD lépéselőnybe került a PNL-hez képest, a megyei tanácsok vezetésében visszaállt a korábbi PSD-fölény. A polgármesteri tisztségeknél a hagyományos pártok visszavettek számos fontos települést az USR-tól, csupán Temesvár és Bákó maradt az alakulatnak, a főváros kerületeiben is győztek a PSD és a PNL jelöltjei. Bukarestben az USR által is támogatott eddigi főpolgármester győzött, aki azonban a PNL támogatására szorul a fővárosi közgyűlésben. Az AUR megvetette a lábát az önkormányzatokban, Hargita megye kivételével az összes megyei tanácsba bejutottak, és szereztek 30 polgármesteri tisztséget is, ezzel megszilárdították helyüket a pártpalettán.

A magyar eredmények kapcsán elmondható, hogy a romániai magyarság pozíciói megerősödtek, az utóbbi 20 év legtöbb szavazatát szerezte az RMDSZ az EP-választásokon, ami egy trend megtörését jelenti. A helyhatóságokban sikerül megőrizni a legfontosabb tisztségeket, a két magyar többségű megye mellett Maros és Szatmár vezetését, valamint Marosvásárhely és Szatmárnémeti városát is. Utóbbi esetben számottevő román szavazatot is kapott Kereskényi Gábor, valamint a megyei tanács elnöke, Pataki Csaba. A magyar többségű megyékben kisebb átrendeződés volt, az RMDSZ Székelyudvarhelyt visszaszerezte

az ellenzékétől, Gyergyószentmiklóst ellenben elvesztették, bár a városvezetéshez szükség lesz a Szövetségre is. Az RMDSZ ellenzéke – amely ezúttal az EMSZ-ből és az MPE-ből állt – még inkább visszaszorult, csupán a Hargita megyei tanácsba jutottak be, és két kisebb város, Székelykeresztúr és Szentegyháza polgármesteri tisztségét szerezték meg, előbbi esetben viszont az RMDSZ-é a többség a helyi tanácsban. Szórványban is sikerekről lehet beszámolni, visszajutott az RMDSZ a Brassó, a Máramaros és a Beszterce-Naszód megyei tanácsba, továbbá Vajdahunyad és Medgyes képviselő-testületébe is. A magyarság arányán felül sikerült győzni a polgármesterjelölteknek Margittán, Szászrégenben és Nagykárolyban, valamint a Kárpátokon kívüli Gajcsána községben is.